5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXII.—N-rul 331 6 PAGINI LUNI 1 DECEMBRIE 1914

ABONAMENTE
ROMANIA STRĂINĂTATE
Lei 4.65 9.15 18.— | 3 luni 6 luni Un an | Lei 10.- 20.- 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

Redacţia şi Administraţia: — Bucureşti — 11, Brezoianu. 11

Rascoala Moţilor din Abrud

Confiscarea averei bisericei române din Bucovina

Buletinul războiului
pe ziua de 27 Noembrie

I. PE TEATRUL DE SUD. — In fine vălul incertitudinei asupra operaţiunilor sârbo-austriace este rupt. Insuşi austriacii prin comunicat oficial anunţă, că o parte din trupele lor la vest de Gorni Milanovaţ (localitate aflată la 35 km. vest de Krakujevatz) isbindu-se de forţe considerabile sârbeşti, n'a mai putut înainta şi că pentru a evita o contra-ofensivă inamică, diverse părţi din trupele austriace au fost instalate în poziţiuni mai favorabile. Acest comunicat mărturiseşte înfrângerea şi retragerea aripei drepte austriace şi ne îndrituieşte a crede în întregime ştirile oficiale ce ni sosesc din Niş, că în adevăr sârbii au repurtat o strălucită victorie pe întregul front de luptă, format de masivul Rudnic, şi jalonat de localităţile Ciaciac (Sud), Takova sau Brezna (la vest de G. Milanovaţ), Rudnic şi Arangelovaţ. Bătălia aceasta a durat şase zile; începută în ziua de 20 ea a fost terminată în seara zilei de 25 Noembrie. In dimineaţa de 27 Sârbii urmărind de aproape central Austriac de la Arangelovaţ şi dreapta austriacă de la Takovo şi Ciaciak, au putut prea bine ajunge respectiv la Valievo şi Uzice, localităţi aflate la 45—55 kilometri la vestul frontului de luptă. Marele număr de trofee şi prizonieri luaţi de Sârbi (peste 20.000 prizonieri, 70 tunuri şi un imens material de războiu) ne îndrituieşte a crede că în adevăr corpurile 15 şi 16 de armată austriace, cari au luptat pe acest front, au fost complect dezorganizate şi că pentru multă vreme sunt scoase din cauză.

Acest dezastru al centrului şi dreptei austriace, mai mare de cât acel pe care l'au suferit austriacii în valea Jadarului la începutul campaniei, pune stânga austriacă în necesitatea strategică de a evacua în pripă zona dela Sud de Belgrad, pe unde ei anunţă că înaintează, căci altfel această armată austriacă va fi nevoită să primească lupta în condiţiuni defavorabile, în ţară inamică şi cu un obstacol formidabil în spate (Dunărea şi Sava inferioară). Prin urmare, victoria Sârbilor este complectă şi i-a salvat pentru câtva timp de strângerea austriacilor.

Trebue ţinut seamă în acelaşi timp, că din cauza succeselor ruseşti din Galiţia şi iminenţei invazinnei lor în Ungaria, austro-germanii nu vor mai putea trimite trupe de întăriri pe frontul sârbesc. Aceasta va aduce cu sine în mod forţat o stagnare a operaţiunilor pe teatrul de Sud. De altfel se pare că chiar din forţele ce ei aveau în Serbia, au fost nevoiţi să disloce numeroase trupe, în Ungaria de nord, ceeace a înlesnit succesul sârbilor.

II. PE TEATRUL DE VEST.— Englezii anunţă o mare victorie navală lângă insulele Falkland lângă capul Horn. Ei ar fi scufundat 3 crucişătoare cuirasate germane.

Pe frontul de luptă nici o schimbare de situaţiune. Informaţiuni din sursă engleză afirmă că germanii au retras zilele acestea peste 50.000 oameni şi 148 tunuri din Belgia, pentru a le trimite în Polonia.

III. PE TEATRUL DE EST.— In Prusia orientală nici o schimbare de situaţiuni.

In Polonia luptele tot continuă fără nici un rezultat. Germanii ar fi pierdut 160000 oameni numai în preajma Lodsului.

Nu se poate încă nimic preciza asupra acestor încurcate operaţiuni. Cert pare a fi, că germanii fac sforţări supraomeneşti mai mult pentru a întârzia avalanşa rusească, ţinând-o cât mai departe de frontieră.

IV. — In cronica următoare voi da un rezumat al operaţiunilor de până acum, din Caucaz şi Egipt.

V.

RASCOALA MOŢILOR
— Moţii din 7 comune din munţii Abrudului s'au răsculat cu arma în mână —

Pe cale particulară a sosit Vineri în Capitală o ştire, care a produs o adâncă impresie în toate cercurile.

Moţii, inimoşii urmaşi ai martirilor Horia, Cloşca şi Crişan, din 7 comune din munţii Abrudului s'au răsculat cu arma în mână în contra autorităţilor ungureşti.

După informaţiile ce le avem până acum, răscoala ar fi provocată din cauză că autorităţile civile şi militare ungare au ordonat o nouă recrutare, în acel ţinut, pentru a înrola sub arme pe toţi scutiţii, dispensaţii şi reformaţii, precum şi bătrânii de peste 50 de ani.

Este vădit că autorităţile ungare, chemând astfel sub arme, în ţinuturile româneşti, pe toată lumea fără nici un control, urmăresc exterminarea completă a elementului românesc.

Unele din autorităţile noastre au fost încunoştiinţate de revolta din Abrud.

Pentru moment lipsesc alte amănunte.

Trupele ruseşti au ocupat Vijniţa
— Situaţia disperată a armatei austriace la Rădăuţi —

Cernăuţi, 28 Noembrie.

Oraşul Vijniţa a fost ocupat de ruşi.

Căderea acestui oraş prezintă mare însemnătate, de carece el va scurta drumul ruşilor spre Ungaria prin Carpaţii Bucovinei.

O altă coloană rusă a ajuns prin trecătoare la Cârlibaba.

In urma acestei noui victorii ruseşti armata austriacă ce operează la Rădăuţi este serios ameninţată. Situaţia ei aci este acum disperată.

Dacă nu vor reuşi să se retragă la timp peste munţi, trupele austriace sunt expuse a fi înconjurate de ruşi, sau vor fi silite a se refugia pe teritoriul românesc peste Bistriţa, nemai rămânându-le altă scăpare. S.

DEPOSEDAREA
bisericei române din Bucovina
— Austriacii răpesc prin fraudă şi teroare fondul de 60 milioane al bisericei române —

Cernăuţi, 28 Noembrie

Din partea unei înalte personalităţi bisericeşti, care ştie tot ce se petrece în sânul bisericei române, aflu că printr'o manoperă perfidă revoltătoare, prin fraudă şi teroare, guvernul austriac a răpit bisericei româneşti din Bucovina întreaga ei avere în numerar.

Infamia s'a săvârşit zilele acestea la Dorna Vatra, într'o importantă şedinţă a consistoriului sub prezidenţia mitropolitului Repta.

Se ştie că fondul bisericei bucovinene posedă la Viena un stoc numerar de 60 milioane coroane. Ei bine, împrumutul de război nefiind încă complect acoperit, guvernul central a hotărît confiscarea fondului bisericesc. Cum pentru aceasta era nevoe de consimţământul consistoriului care administra averea, fostul guvernator Meran a presat pe mitropolit pentru a obţine aprobarea necesară. Mitropolitul Repta, neavând în cotro, a convocat consistoriul, la care au participat toţi membrii aduşi cu forţa.

Se înţelege că acest consistoriu, care nu a putut avea alt motiv de convocare, a fost silit să satisfacă, în unanimitate dorinţa guvernului.

E de prisos să adaug că această nelegiuire austriacă va rămâne o pată ruşinoasă în analele istorice ale bisericei din Bucovina.

Disperarea austriacilor
— Ei înarmează pe bătrânii români şi ruteni —

In acelaş timp mai aflu că austriacii, văzându-se copleşiţi de puterea rusă, au recurs la o stratagemă disperată. Peste 500 de ţărani ruteni şi români bătrâni au fost înarmaţi şi postaţi în munţii Dornei spre a opune rezistenţă înaintării ruşilor.

E greu de crezut însă ca aceşti nenorociţi bătrâni să poată schimba trista situaţie a austriacilor în Bucovina. S.

Victoria navală britanică
Amănuntele agenţiilor germane. — Situaţia Germaniei pe mare

Berlin, 28. — După ştiri oficiale complimentare ale Agenţiei Reuter din Londra, crucişătoarele engleze în urmărirea lor au isbutit a scufunda şi vasul „Nurnberg". Semnat subşeful amiralităţii Behncke. (Wolffbureau).

*

Londra, 27 (sosită 28). — *Victoria navală britanică din Sudul Atlanticei are cea mai mare însemnătate, de oarece face să dispară din largul mării ultimele mari unităţi navale germane. Nu mai rămân acum pe mări decât patru mici crucişetoare germane, cari sunt câtimi neglijabile. (Reuter).*

*

Berlin, 28.— *Presa întreagă berlineză scrie asupra luptei navale de la insulele Falkland că fie care a prevăzut că mica flotă de crucişătoare germane n'ar putea în cele din urmă să scape de soartă, aflându-se la un post perdut. Germania s'a bucurat de minunata performanţă şi îndemânarea cu care ea a scăpat vreme de 4 luni urmăririi unor unităţi superioare în număr şi putere. Se ştia acasă că curagiosul echipagiu va plăti într'o zi cu viaţa tenacitatea lui. Anglia a adunat o puternică escadră numai spre a căuta escadra crucişătoarelor germane. Se presupune că trei duzini de vase engleze au luat parte la lupta aceasta. Stirile engleze că vasele engleze n'au avut de cât perderi mici sunt socotite aci ca puţin verosimile. (Wolffbureau).*

Fraternitatea italo română
— O nouă manifestaţie de simpatie a Camerei italiene —

Roma, 29. — *In Cameră, preşedintele a comunicat că citirea discursurilor rostite în parlamentul italian spre a comemora pe Regele Carol a fost primită în Camera deputaţilor români cu aplauze unanime şi o impunătore manifestaţie. Preşedintele Camerei şi ministrul de externe al României au luat cuvântul şi au lăudat în mod călduros Italia. Deputaţii români în picioare au aplaudat în mod călduros cuvintele rostite.*

In Camera italiană, deputatul Gallenga a spus că se bucură de această elocventă manifestaţie, prin care colegii săi au primit comunicare preşedintelui care e o probă nouă de legăturile tradiţionale care unesc cele două ţări. Oratorul şi-a exprimat dorinţa ca aceste legături tradiţionale de fraternitate să fie şi mai strânse în viitor. (Aplauze vii şi prelungite. (Stefani).

Războiul austro-sârb
Noui înfrângeri suferite de austriaci

Niş, 28.— La 26 Noembrie pe fronturile de V şi NV trupele noastre continuă a urmări pe inamic în direcţia Mokragora Bainabaşta, Rogacitza, Kamenitza, Kotşelievo şi Ub. Inamicul a încercat în unele puncte a se menţine cu câteva detaşamente, dar faţă de înaintarea noastră fulgerătoare, încercările lor au fost sfărâmate.

Pe frontul Nord, în direcţia Belgrad-Mladenovatz, inamicul a atacat poziţiile noastre la Nord de Kosmai şi de Mladenovatz. De şi aceste atacuri au fost energice, ele au fost toate respinse. Ai noştri au pricinuit mari perderi inamicului, care a lăsat pe câmpul de bătae ca la 2500 cadavre fără a socoti pe cele îngropate. Printre cadavre s'au găsit multi ofiţeri fie superiori fie inferiori, pe cari inamicul n'a avut vremea să îi îngroape.

Pe celelalte fronturi de la Nord nimic de semnalat.

In ziua de 26 am făcut prizonieri în total 30 de ofiţeri, 3 medici, 4287 soldaţi, o muzică, 4 mitraliere şi o mare cantitate de trăsuri. (Pressbureau).

Comunicat austriac

Viena, 28. — Oficial. — Pe teatrul războiului de la Sud n'au avut loc mişcări esenţiale. Mişcările ordonate se operează în genere fără lupte considerabile cu inamicul. (Corr. Bureau).

Austriacii întrebuinţează gloanţe dum-dum

Niş, 29. — Observaţiunile făcute de medicii spitalelor militare au confirmat într'un mod care nu lasă nici un fel de îndoială că trupele austriace întrebuinţează în acest război gloanţe *dum-dum*. Medicii au constatat răni făcute de aceste gloanţe la un număr de 144 răniţi sârbi.

Guvernul sârb a trimis o protestare puterilor Triplei-Înţelegeri şi statelor neutrale. (Biroul presei).

De ce n'a intrat Italia în războiu alături de Dubla-alianţă
— Telegramă citită în Camera italiană —

Petrograd, 28. — Corespondentul Agenţiei Westnik la Roma transmite textual telegramelor schimbate la 27 Iulie 1913 între fostul preşedinte al consiliului Giolitti şi răposatul ministru de externe Sangiuliano, text citit la 23 cor. în Camera deputaţilor, D. San Giuliano a telegrafiat: Austria ne informează pe noi şi pe Germania de intenţiunea sa de a se ridica contra Serbiei, îmbrăcând agresiunea cu un caracter defensiv sperând că va putea invoca casus foederis pentru Triplicea, care după mine este inaplicabil în această ocaziune. Am intenţiunea de a coordona silinţele noastre cu ale Germaniei spre a împiedica demersul Austriei. Ar fi cu toate acestea foarte oportun de a-i semnala lămurit că noi nu recunoaştem caracterul defensiv al unui asemenea act, şi că prin urmare refuzăm a vedea aci un casus foederis. „D. Giolitti a răspuns: Daca Austria s'ar ridica contra Serbiei, este învederat că nu ar putea fi vorba de un casus foederis; ea ar lucra pe propria ei răspundere şi n'ar putea fi cestiune de apărare, nimeni neproectând a ataca pe Austria. Acest lucru îi trebuia spus în modul cel mai categoric. E de dorit ca Germania să sfătuiască pe Austria să nu se angajeze într'o aventură atât de primejdioasă.

După citirea ambelor telegrame, Camera întreagă s'a sculat salutând pe d. Giolitti cu aplauze răsunătoare. (Westnik).

Turcia
ia noui măsuri contra supuşilor statelor beligerante

Viena, 29. — *Se telegrafiază din Constantinopol că* Monitorul Oficial *a publicat o lege, cu data de 20 c. care stipulează că procentele şi amortizarea obligaţiunilor, împrumuturilor sau bonurilor tezaurului, emise de către statul otoman sau municipalităţile otomane şi cari s'ar găsi în mâinile supuşilor statelor beligerante sau aliate lor, nu vor fi plătite până la restabilirea păcii; de asemenea procentele, amortizarea obligaţiunilor şi dividendele acţiunilor societăţilor anonime otomane nu vor fi plătite supuşilor sus ziselor state, până la restabilirea păcii; totuşi, după ordinul dat de ministerul finanţelor, societăţile sunt datoare să depună într'o bancă ce va fi desemnată de guvernul otoman contra-valoarea procentelor pentru amortizarea împrumuturilor încheiate de Turcia în Germania şi Austro-Ungaria cari vor continua să fie plătite pe toate pietele prevăzute în convenţiunile respective, afară de pietele care se găsesc în ţările beligerante; nicio plată nu se va face nicăieri supuşilor statelor beligerante.*

Procentele, amortizarea împrumuturilor alte de cât cele menţionate în paragraful precedent şi ale căror obligaţiuni s'ar afla în mâinile supuşilor statelor neutrale vor fi plătite la Constantinopol de către ministrul finanţelor.

Ministrul finanţelor e însărcinat cu — controlul naţionalităţii purtătorilor, precum şi al proprietăţei titlurilor. (K. B.)

Luptele din Belgia şi Franţa
SUCCESE FRANCEZE
(Prin telegrafia fără fir)

PARIS, 29.—Germanii destăşoară o nouă activitate în regiunea Ypres; atacurile lor au fost respinse.

In Argonnes şi pe înălţimile Meusei, francezii au progresat. La sud de Thann ei au luat cu asalt gara Aspach.

*

Germanii impută aviatorilor francezi că au aruncat bombe asupra oraşului Friburg în Brisgau, oraş deschis. Această imputare e o glumă faţă de procedeurile aviatorilor germani. De altfel, bombele au fost aruncate asupra gării şi hangarelor de aviaţiune din Friburg.

O victorie a trupelor anglo-indiene

Londra, 28. — Trupele anglo-indiene au făcut 1100 de prizonieri, fără a număra pe răniţi, şi au luat nouă tunuri. (Reuter).

Comunicat german

Berlin, 28. — *Marele stat major anunţă de la cartierul general cu data de 28 dimineaţa:*

In Flandra am făcut progrese. La Vest şi Est de Argonne poziţiunile artilerici inamice au fost combătute cu bun succes. Atacurile franceze din pădurea Pretre la Vest de Pont-à-Mousson au fost respinse.

*

Nici o schimbare la Est de linia lacurilor Masure.

Din Polonia de miază zi nimica nou. (ss) Comandamentul superior. (Wolffbureau).

Progrese franceze în A'sacia

Roma, 27 (sosită 28).— „Messaggero" află din Basel că în Alsacia francezii au luat localităţile următoare: Bisel, Largitzen, Hirbach, Carespach, Altkirch. (A. T. I.).

Francezii vor încerca o ofensivă
— Guvernul francez reintors la Paris —

Roma, 27 (sosită 28).— „Ziarul „Temps" crede că ar fi sosit momentul ca francezii să încerce o ofensivă, pentru că germanii ar fi trimes forte considerabile pe teatrul oriental.

*

Preşedintele Poincaré, guvernul şi diplomaţia s'au reintors la Paris. (A. T. I.).

Moka ar fi ocupat de englezi

Roma, 27 (sosită 28). — *Se telegrafiază din Londra după ştiri din izvor particular, că Moka (la Marea Roşie) ar fi fost ocupată de englezi după o scurtă bombardare. Lipseşte confirmarea. (A. T. I.)*

Succesele Angliei în Arabia

Londra, 28. — *Trupele engleze au luat Masera pe ţărmul stâng al Tigrului, şi Kurnah. Guvernatorul din Bassorah s'a predat cu toate trupele lui. La 26, la Kurnah am făcut 1100 de prizonieri şi am luat 9 tunuri. Prin aceste operaţiuni Anglia obţine controlul întregei ţări de la confluenţa Tigrului cu Eufratul până la mare. (Comunicat de legaţiunea britanică prin A. R.)*

Ajutorul dat de bulgari Muntenegrului în cursul războiului balcanic

Sofia, 29. — Deputatul guvernamental Iuciurmanski a depus pe biroul Camerei o interpelare, adresată d-lui ministru de finanţe, prin care cere ca membrii fostului cabinet Ghenoff să restitue cele 5 milioane pe cari le-au dat în cursul primului războiu balcanic regelui Nichita al Muntenegrului, fără a avea sancţiunea legală a parlamentului.

Ministrul de finanţe va răspunde zilele acestea la interpelarea deputatului Iuciurmanski; iar partidul guvernamental va cere restituirea acestor bani împreună cu procentele lor în termen de 20 de zile, făcând cunoscut că în caz de nerestituire a banilor în termenul menţionat, membrii fostului cabinet Ghenoff vor fi daţi judecăţei. R.

Un discurs
al generalului Joffre către alsacieni

Ziarul oficial *Bulletin des Armées* publică relaţiunea unei vizite făcută de curând de generalisimul Joffre în împrejurimile oraşului Thann. A fost primit acolo de notabilii alsacieni, care i-au eşit întru întâmpinare îndată ce au aflat de sosirea sa. Generalul le-a vorbit astfel:

„Ne-am întors în Alsacia, precum vedeţi, după o lipsă de 43 de ani şi aici vom rămâne de acum înainte. Francezi aţi fost şi francezi veţi fi pentru totdeauna. Franţa, pe lângă libertatea ce pretutindeneа şi tuturor a dat-o, vă va respecta tradiţiunile, convenţiunile, deprinderile voastre, fraţilor din Alsacia. Vin în numele Franţei să vă aduc sărutarea ei!"

Cuvintele lui, ascultate cu religiozitate, a produs mare emoţiune. Alsacienii îi mulţumiră cu căldură pentru cuvintele pronunţate, zicându-i:

„Francezi suntem; puteţi fi siguri de noi!"

La plecare, comandantul suprem al armatei franceze fu salutat de strigătele mulţimei compusă din bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni, veniţi să-l vadă. Toţi au aclamat de repetate ori:

„Trăiască Franţa! Trăiască Alsacia franceză!"

Stabilimentele Edison distruse de incendiu

New-York, 28. — Intregile stabilimente ale lui Thoms Edison C-ie la West-Orange în New Jersey au fost distruse de un incendiu. Numai laboratorul lui Edison a scăpat. Paguba e preţuită la 5 mil. dolari. Cauza incendiului ar fi o explozie. (A. R.).

Colonelul Rudeanu primit de regele Italiei

Roma, 29. — *Regele Italiei precum şi miniştrii de externe şi de războiu au primit pe colonelul Rudeanu, directorul artileriei la ministerul de războiu din România. (Stefani).*